

Strategisen tutkimuksen teema- aloite

Anu Kaukovirta, strategisen tutkimuksen neuvoston (STN)
puheenjohtaja

STN: Ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnallisiin haasteisiin

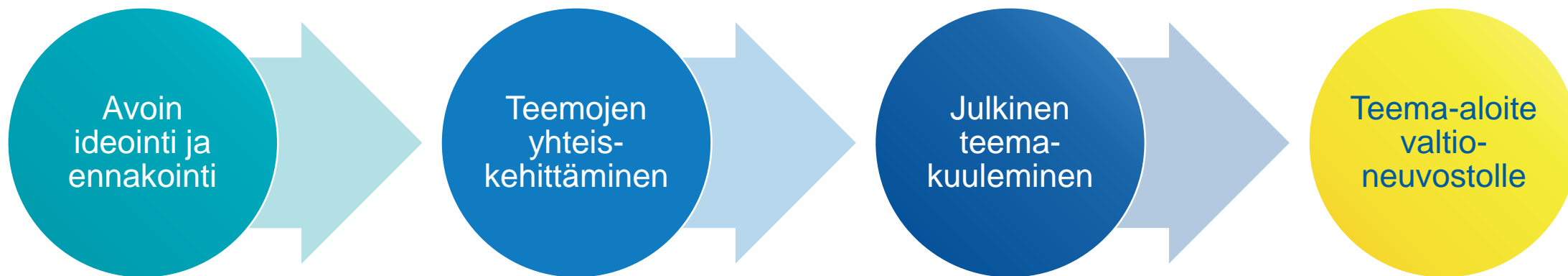
- Strategisella tutkimuksella tarkoitetaan pitkäjänteistä, ongelmakeskeistä ja tieteellisesti korkeatasoista yhteiskuntapolitiikkaa ja yhteiskunnan toimintojen kehittämistä palvelevaa tutkimusta.
- Tavoitteena on löytää ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnan haasteisiin & mahdollistaa tutkimuksen suuntaamista yhteiskunnan muuttuvien tietotarpeiden mukaisesti.
- Teema-alueet valitaan siten, että ne ovat luonteeltaan Suomen kannalta tärkeitä, yhteiskunnallisen ongelmanratkaisun kannalta oleellisia ja uusia ennakoivia osaamis- ja tutkimusyhdistelmiä kehittäviä. Lisäksi monialaisia, monitieteisiä ja elinkaareltaan pitkäjänteisiä.
- Valmistellessaan teema-aloitetta valtioneuvostolle STN:n tulee kuulla mm. korkeakoulujen, tutkimuslaitoksien ja tiedeyhteisön edustajia sekä tutkimuksen tuloksien hyödyntämisen asiantuntijoita.

Lähde: HE 25/2014 vp

Teemat muodostavat STN-ohjelmien ytimen

- STN-ohjelmien volyymi ja tutkimusohjelmien kuusivuotinen aikajänne edellyttävät teemalta kaukokatseisuutta ja ennakoivaa kokonaiskuvaa
- Tavoitteena on, että tutkimus toimii yhteiskunnan kehittämisen ja päätöksenteon strategisena resurssina
- Mistä tarvitaan korkeatasoista, monitieteisesti tutkittua tietoa suomalaisen yhteiskunnan tulevan hyvinvoinnin mahdollistamiseksi?
- Tiedeyhteisön ja tiedonhyödyntäjät ovat avainroolissa neuvoston tukena valmisteluprosessissa ja tuovat prosessiin laajalti tieteellistä ja yhteiskunnallista ymmärrystä, erilaisia näkökulmia siitä, mikä on tieteellisesti ja yhteiskunnallisesti merkittävää
- Lisäksi STN hyödyntää valmistelussa ajankohtaisia ennakointikatsauksia

Teema-aloitteen vuorovaikutteisen valmistelun vaiheet

Merkittävien ja ajankohtaisten yhteiskunnallisten haasteiden tunnistaminen avoimen sidosryhmäkyselyn ja ennakointikatsausten avulla **loka-marraskuussa 2021**

STN valikoi joukon potentiaalisia teema-aiheita puntaroitaviksi ja yhteiskehitettäväiksi **tammi-helmikuussa 2022 työpaja sekä KP, TEA, VSI-tapaamiset**

STN valitsi teeman jatkovalmisteluun, työsti teema-luonnoksen ja esitteli sen **avoimessa julkisessa kuulemisessa 30.5.2022**

STN luovutti **13.6.2022** teema-aloitteen valtioneuvostolle, joka tekee teemapäätöksen

Yksi teema, kaksi ohjelmaa

- STN ehdottaa vuodelle 2023 yhtä teemaa:
Oikeudenmukainen vihreä murros
- Oikeudenmukainen vihreä murros nousi valmistelussa selkeästi esiin niin STN:n kuin sidosryhmien keskuudessa ja nivoo yhteen muita valmisteluvaiheessa esillä olleita aiheita
- STN arvioi sisällöllisesti mielekkääksi yhdistää elementit samaan teemaan vahvan ja koherentin kokonaisuuden muodostamiseksi
- Vastaavaan ratkaisuun päädyttiin vuonna 2018 teemassa Uudistu tai surkastu - resurssit ja ratkaisut, josta avattiin pian päättymässä olevat ohjelmat Sopeutuminen kestävän kasvun edellytyksenä (ADAPT) ja Kestävän kasvun avaimet (GROWTH)
- Läpileikkaava painopiste:
Resilienssi

Oikeudenmukainen vihreä murros: Vihreys

- Teeman vihreä murros viittaa ekologisten kestävyyskriisien kokonaisvaltaisiin, pitkäjänteisiin ratkaisuihin
- Teeman lähtökohtana ovat nykyisten kestäättömien kehityskulkujen katkaisemisen ja kriiseihin vastaamisen kannalta välttämättömät yhteiskunnalliset ratkaisut
- Käsillä olevat suuret kriisit, kuten ilmastonmuutos ja luontokato sekä niiden yhteydet luonnonvarojen käyttöön erilaisine keskinäisriippuvuuksineen edellyttävät toimenpiteitä, jotka vaikuttavat merkittävästi koko toimintaympäristöömme, elinkeinorakenteeseemme ja elämäntapoihimme
- Miten tunnistaa kestäviä muutospolkuja?

Oikeudenmukainen vihreä murros: Murroksellisuus

- Murroksessa on kyse paitsi ympäristöstä ja teknologiasta myös mittavista yhteiskunnallisista ja kulttuurisista muutoksista niin paikallisesti kuin globaalisti
- Muutosten myötä kysymykset yhteiskunnan vakaudesta ja turvallisuudesta korostuvat ja ennakoinnin tarve kasvaa
- Muutokset luovat myös tilaa uudelle
- Miten edistää vihreällä murroksella resurssi- ja energiaturvallisuutta? Entä vahvistaa yhteiskunnan ja talouden muutosjoustavuutta?
- Oikeudenmukainen vihreä murros edellyttää pitkäjänteisiä päätöksiä sekä valmiuksia ennakoida kehityksen mukanaan tuomia haasteita ja mahdollisuuksia

Oikeudenmukainen vihreä murros: Oikeudenmukaisuus

- Oikeudenmukaisuus on keskeistä hyvinvointiyhteiskunnan vihreälle murrokselle
- Murroksen edellyttämät ratkaisut muuttavat yhteiskuntaa ja rakenteita, samalla muutokset voivat lisätä/luoda eriarvoisuuksia ja ristiriitoja
- On huomioitava paikallisten ja kansallisten ratkaisujen yhteydet globaaliin toimintaympäristöön
- Haetaan oikeudenmukaisia ratkaisuja ja kestäviä muutospolkuja, jotka tukevat eri ryhmien mukana pysymistä ja vähentävät yhteiskunnan eri toimijoiden haavoittuvuutta muutoksissa
- Miten vahvistaa vihreän murroksen demokraattista hyväksyttävyyttä?
- Miltä näyttää *oikeudenmukainen* vihreä murros?

Läpileikkaava painopiste: Resilienssi

- Läpileikkaava vuoden 2023 ohjelmahakuja koskeva painopiste on resilienssi
- Poikkeusolot ovat korostaneet sitä, miten oleellista on yhteiskunnan sitkeys ja muutosjoustavuus
- Resilienssillä viitataan kykyyn sopeutua muutoksiin ja yhteiskuntaa koetteleviin kriiseihin inhimillisesti, sosiaalisesti, taloudellisesti, teknologisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla
- Miten turvata yhteiskunnan vakaus ja toimintakyky muuttuvissa olosuhteissa?
- On oleellista vahvistaa yksilöiden, yhteisöjen, instituutioiden ja koko yhteiskunnan valmiuksia sopeutua muutoksiin, toipua vastoinkäymisistä ja löytää uusia mahdollisuuksia

Kaksi rinnakkaista ohjelmaa

- Teemasta avattavissa ohjelmissa on tarkoitus painottaa energiasiirtymää ja resurssikysymyksiä, niiden kytköksiä globaalin toimintaympäristön muutokseen sekä vihreän murroksen edellyttämien yhteiskunnallisten ratkaisujen toteuttamista eri toimijoiden näkökulmista
- Molemmissa ohjelmissa korostuvat resilienssi ja ratkaisujen yhteiskunnallinen hyväksyttävyys
- Vastaavaan ratkaisuun päädyttiin vuoden 2018 teemassa *Uudistu tai surkastu - resurssit ja ratkaisut*, josta avattiin pian päättymässä olevat ohjelmat *Sopeutuminen kestäväen kasvun edellytyksenä (ADAPT)* ja *Kestäväen kasvun avaimet (GROWTH)*

Teemaprosessin jatkovaiheet

- Teema-aloitteen esittely:
20.6. KP, 21.6. TEA, 21.6. TIN
- Valtioneuvoston teemapäätös
- Teemapäätöksen jälkeen STN tekee päätöksen teemaan perustuvista tutkimusohjelmista ja avaa niistä kaksivaiheiset rahoitushaut
- Aiehaku loppuvuodesta 2022, varsinainen haku keväällä 2023
- Kuusivuotisten ohjelmien tutkimushankkeet käynnistyvät loppuvuodesta 2023 ja toimivat vuoteen 2029

- Vuoden 2024 teemojen valmistelu käynnistyy syksyllä 2022 ideoiden luotausvaiheella

- [@Akatemia_STN](https://twitter.com/Akatemia_STN)
- [#StrateginenTutkimus](https://www.instagram.com/StrateginenTutkimus)
- [@stn_akademia](https://www.linkedin.com/company/stn_akademia)
- [Strateginen tutkimus](https://www.youtube.com/Strateginen_tutkimus)
- [Academy of Finland
Strateginen tutkimus](https://www.academyoffinland.fi/Strateginen_tutkimus)

www.strateginentutkimus.fi
ratkaisujatieteesta.fi

Suomen Akatemia
Hakaniemenranta 6
PL 131
00531 Helsinki
strateginentutkimus@aka.fi

Ratkaisuja tieteestä [Strateginen tutkimus lyhyesti](#) [Ohjelmat ja hankkeet](#) [Uusimmat politiikkasuositukset](#)

Ratkaisuja tieteestä – väyläsi strategisen tutkimuksen tuloksiin

Palvelumme tarjoaa ilmiölähtöisesti strategisen tutkimuksen hankkeiden tutkittua tietoa ja tutkimukseen perustuvia ratkaisuja yhteiskuntamme suuriin haasteisiin. Autamme päätöksentekijöitä ja valmistelijoita löytämään uusimman tutkimustiedon, politiikkasuositukset ja asiantuntijat.

- Teknologian, talouden ja työn murrokset**
- Osallistuva kansalaisuus ja muuttuva hallinta**
- Ympäristönmuutos ja luonnonvarat**
- Hyvinvointi ja yhdenvertaisuus**

Lisämateriaali

Käynnissä olevien 6-vuotisten STN-ohjelmien teemat

- 2018 Uudistu tai surkastu - resurssit ja ratkaisut
(teemasta avatut ohjelmat GROWTH & ADAPT päättyvässä 2023)
- 2019 Kohti kestäväää, terveellistä ja ilmastoneutraalia ruokajärjestelmää (FOOD)
Innovatiiviset materiaalit ja palvelut resurssiviisauden ja kestäväen kehityksen edistäjinä (IMPRES)
Julkisen vallan muuttuva rooli ja yhteiskunnan ohjaamisen mahdollisuudet (STEER)
Kulttuuri teknologisoituvassa yhteiskunnassa (CULT)
- 2020 Ilmastonmuutos ja ihminen (CLIMATE)
Tiedon lukutaito ja tietoon perustuva päätöksenteko (LITERACY)
- 2021 Väestörakenteen muutokset – syyt, seuraukset ja ratkaisut (DEMOGRAPHY)
Elonkirjon köyhtymisen ympäristölliset ja yhteiskunnalliset yhteydet (BIOD)
Pandemiat yhteiskunnallisena haasteena (PANDEMICS) huom. 3-vuotinen ohjelma
- 2022 Lapset ja nuoret – hyvinvoivat tulevaisuudet tekijät (YOUNG)
Turvallisuus ja luottamus algoritmien aikakaudella (SHIELD)

Strategisen tutkimuksen neuvosto 2022–2024

Puheenjohtaja: Johtaja **Anu Kaukovirta**, Luonnonvarakeskus

projektijohtaja **Kari Herlevi**, Sitra

tutkimusprofessori **Heikki Hiilamo**, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos

professori **Anne Kovalainen**, Turun yliopisto

johtaja **Elina Lehtomäki**, Caruna Oy

johtaja **Mikael Hildén**, Suomen ympäristökeskus

johtaja **Jussi Ronkainen**, Kaakkois-Suomen AMK

professori **Heli Ruokamo**, Lapin yliopisto

professori **Antti Ylä-Jääski**, Aalto-yliopisto

Valtioneuvosto nimeää strategisen tutkimuksen neuvoston jäsenet OKM:n esittelystä

Strategisen tutkimuksen neuvosto (STN) toimii Suomen Akatemian yhteydessä, neuvoston päätökset valmistelee ja toimeenpanee strategisen tutkimuksen vastuualue (ST), jota johtaa Päivi Tikka

STN ja valtioneuvoston työnjako

Strategisen tutkimuksen neuvosto (STN)

- Tekee vuosittain aloitteen valtioneuvostolle teema-alueista ja painopisteistä
- Päättää tutkimustoiminnan ohjelmarakenteesta, ohjelmien laajuudesta, tutkimushankkeiden valinnasta ja rahoituksesta

Valtioneuvosto (VN)

- Nimeää strategisen tutkimuksen neuvoston jäsenet OKM:n esittelystä
- Päättää tutkimuksen keskeisimmät teema-alueet ja painopisteet
- HE 25/2014 vp: ”Valtioneuvosto tai sen ministeriöt eivät osallistuisi rahoituksen osoittamiseen yksittäisille tutkimusohjelmille tai –hankkeille.”

Painopiste

- Lämpileikkaava painopiste koskee kaikkia kyseisen vuoden ohjelmahakuja
- Painopiste on teemoja ja ohjelmia raamittava tekijä, joka määrittyy:
 - yhteiskunnan nykyisestä tilasta/tilanteesta,
 - yhteiskunnan kehittämistavoitteesta,
 - yhteiskuntaa voimakkaasti parhaillaan tai lähitulevaisuudessa muokkaavasta ilmiöstä ja/tai
 - tutkimus- ja vuorovaikutustyötä ohjaavasta relevantista toimintatavasta
- Aiempia painopisteitä:
Yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, tutkimuksen eettisen ulottuvuuden vahvistaminen, tiedon hyväksikäyttäminen päätöksenteossa ja yhteiskunnan kestävä kasvun aikaansaaminen, maahanmuutto ja sen vaikutukset suomalaisessa yhteiskunnassa, muutoksen ja riskien hallinta, uudistumis- ja sopeutumiskyky ja kestävä kasvu

Strategisen tutkimuksen ohjelmat

